

Adele webinar

Digital citizenship in Dutch libraries

Jeroen de Boer, KB
jeroen.deboer@kb.nl

Funded by

› Digital citizenship programme

- › Digital citizenship means that citizens can move **actively, skillfully** and **resiliently** in a digitizing society.
- › Libraries are supported to get started

Impact areas

Citizens are skillfull and resilient and can therefore participate in and contribute to the digitizing society

Citizens become **acquainted** with new technology and the opportunities that digitization and technology offer in their lives in a safe and accessible manner. They **seize** those opportunities and benefit from them in their personal and professional lives

 Skills

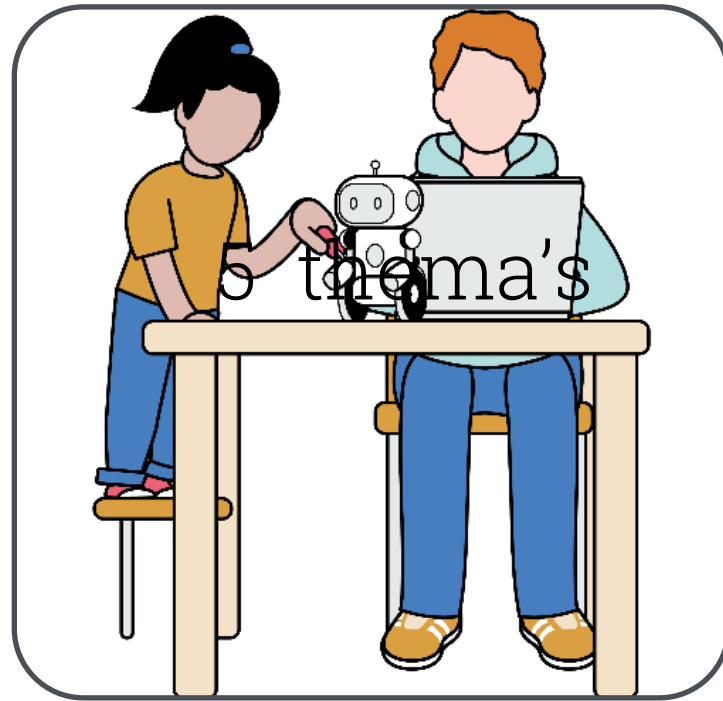
Citizens are permanently **resilient** in a continuously digitizing society: they are **aware** of the riss, keep a grip on their own data and can defend themselves against information manipulation

 Resilience

Citizens feel **part** of the public matter, experience that they help shape it themselves and are prepared to make an **active contribution** to it, for example by participating in the discussion and decision-making on social issues

 Participation

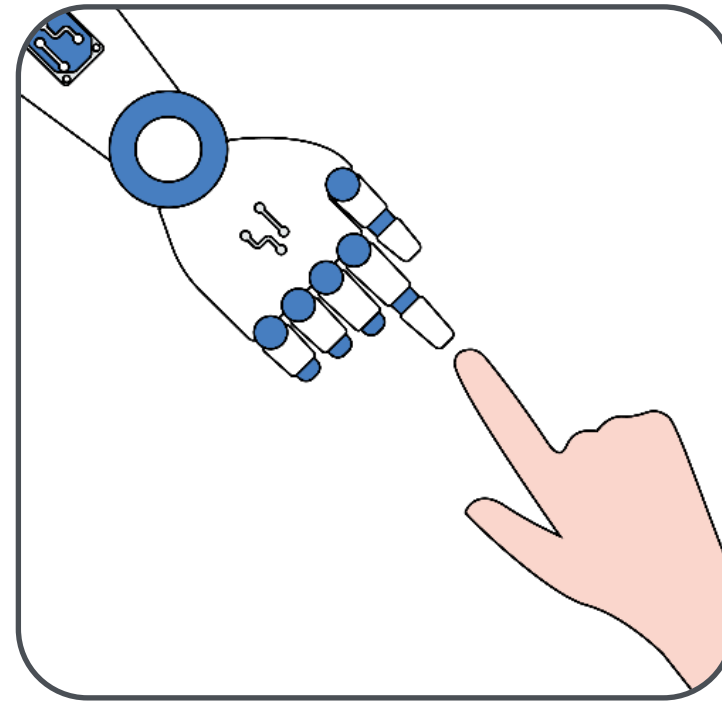
Themes

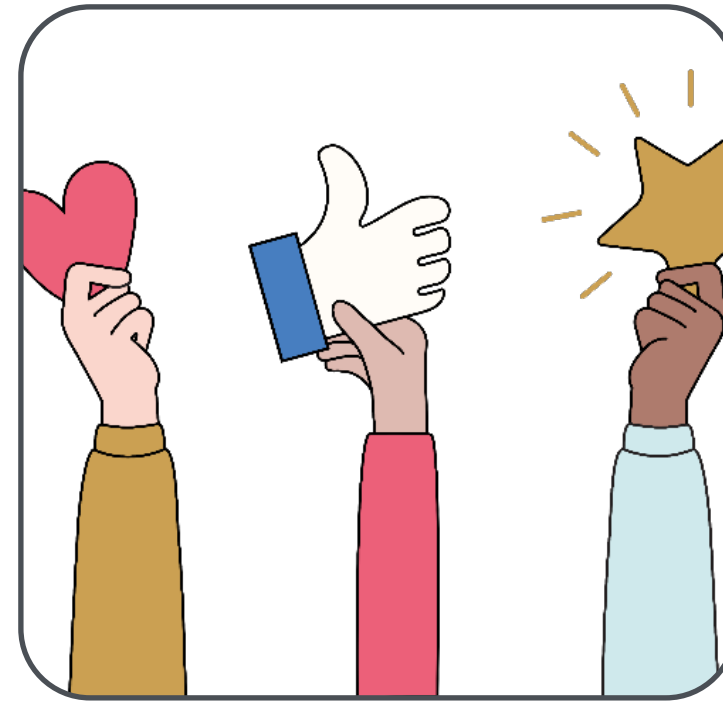
Making and
experimenting

Disinformation
and social
media

Robotics and
AI

Moral
compass

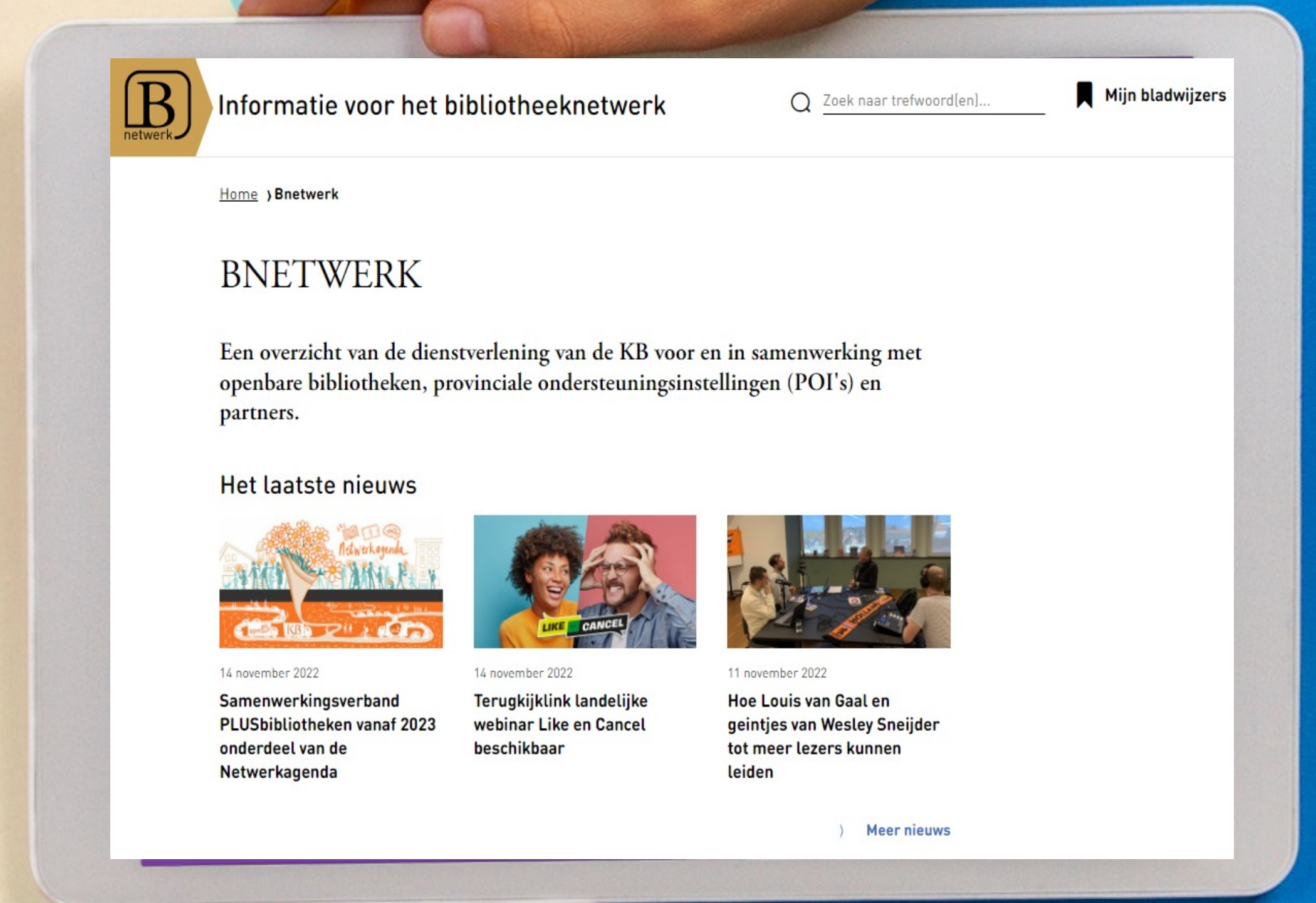

Citizen
science and
democratic
participation

Want to know more?

www.bibliotheeknetwerk.nl/digitaal-burgerschap

digitaalburgerschap@kb.nl
jeroen.deboer@kb.nl

What the Future Wants is a youth initiative from Tactical Tech that aims to put young people in the driving seat of their digital futures through education, co-creation and capacity building.

The What the Future Wants Exhibition, co-developed with young people, seeks to foster critical reflection on the impact of digital technologies on their lives.

Do you want to join this movement? If you are interested in hosting a What the Future Wants exhibition, please get in touch with us at youth@tacticaltech.org.

<https://theglassroom.org/youth/>

🔍 What The Future Wants

- 🔍 What is it like to grow up in a digital world
- 🔍 How does it impact me
- 🔍 In my digital future, what would I like to change
- 🔍 What would I like to protect
- 🔍 How to define my relationship with technology
- 🔍 How can a device make me feel so connected and yet so alone

WHAT THE
FUTURE
WANTS

TACTICAL TECH

The #WhatTheFutureWants digital and media literacy resources for young people are now available in:

☐ Albanian	☐ Italian
☐ Czech	☐ Macedonian
☐ Dutch	☐ Portuguese
☐ English	☐ Romanian
☐ French	☐ Slovenian
☐ Georgian	☐ Spanish
☐ German	☐ Swedish
☐ Hindi	☐ More coming up!

WHAT THE FUTURE WANTS

How Your Phone Is Devious by Design

1. It tracks your location
2. It tracks your contacts
3. It tracks your browsing history
4. It tracks your app usage
5. It tracks your search history
6. It tracks your text messages
7. It tracks your photos and videos
8. It tracks your microphone activity
9. It tracks your camera activity
10. It tracks your biometric data

Hello Friend

The Real Life of Your Selfie

1. Your selfie, your data
2. You are not the only author of your biography

Let's Face It

Out of Hand

How connected are you?

DRAW!

USE →

A table with various items including:

- Markers and pens
- Rolls of tape (yellow, green, black)
- Stickers and cards
- Small printed materials
- A magnifying glass

"The digital world of likes and utopian beautiful faces on Instagram speaks to us, but so do real things like the smell of petrol or the taste of strawberry stick."

It makes everything seem urgent

You may want to switch off, but the world behind your smartphone keeps going. Sounds and movements can create a strong sense of urgency and they catch you in those moments when you are wondering what to do next.

The Push Notification

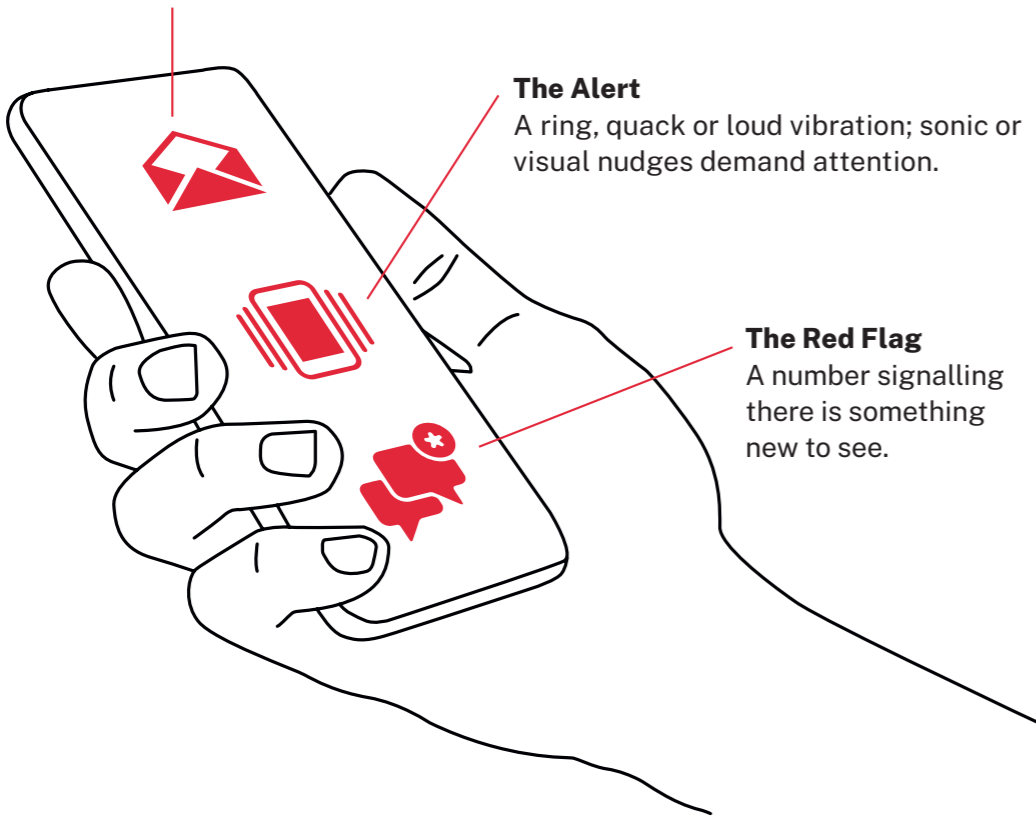
A banner on your homescreen to notify you of something new.

The Alert

A ring, quack or loud vibration; sonic or visual nudges demand attention.

The Red Flag

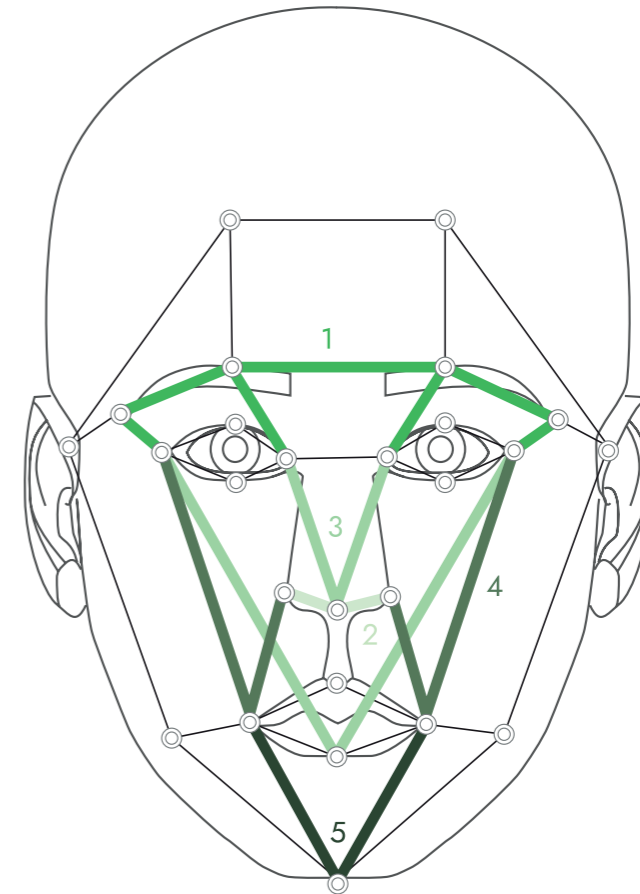
A number signalling there is something new to see.

How else does your phone distract you when you are trying to concentrate?

Your selfie, your data

Your face has a unique set of data measurements called a faceprint:

- 1** The distance between your eyes
- 2** The width of your nose
- 3** The depth of your eye sockets
- 4** The shape of your cheekbones
- 5** The length of your jaw line

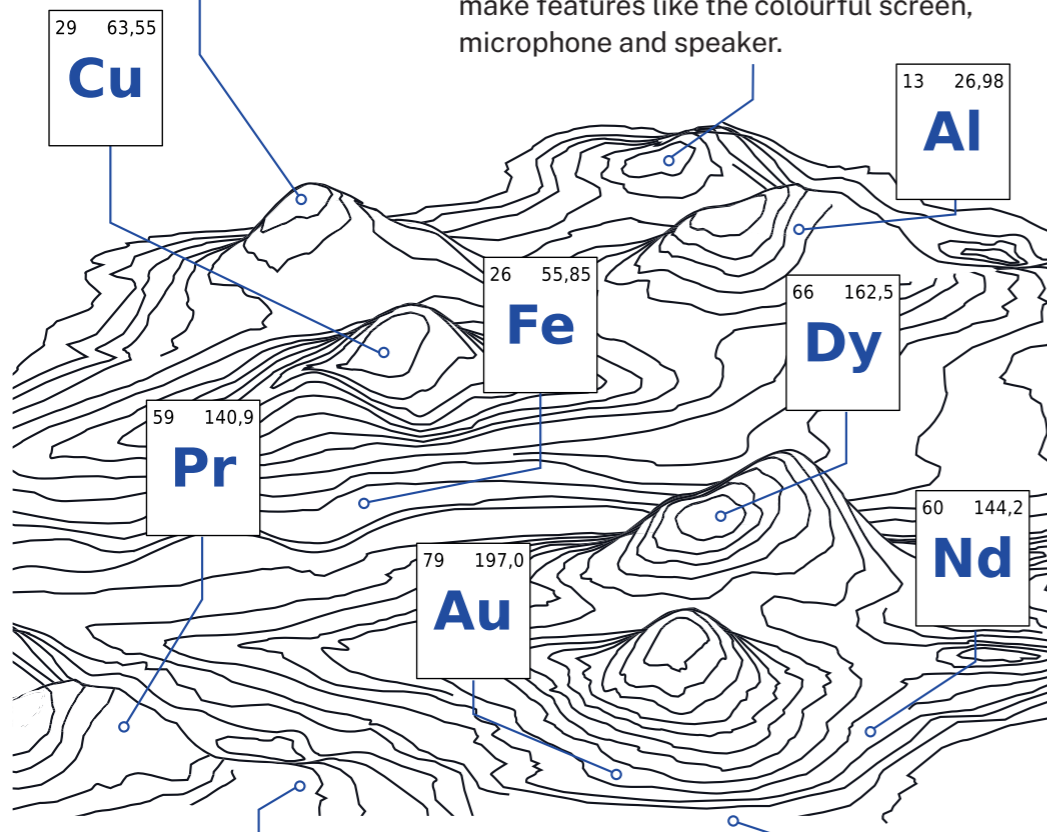
What if somebody could recognise you in a space where you would rather be anonymous?

Raw materials

Ever wonder how the colourful display or touch screen works? The 'smart' in smartphone comes from over 60 elements that are extracted or mined.

Smartphones contain around 80% of the elements found in the periodic table.

Some of these are common metals such as copper and zinc; some are precious metals such as gold and platinum; and some are rare earth elements such as dysprosium, praseodymium and neodymium that make features like the colourful screen, microphone and speaker.

Most smartphones contain 'conflict materials' which are mined in regions where their extraction contributes to violence and disruption.

Mining is often associated with dangerous working conditions, pollution, draining of resources and environmental damage.

Some of the elements used in smartphones, solar panels and car manufacturing are running out. What will happen when they can no longer be replaced?

How big is Google?

Google is so big that it has become a part of our language – "I'll just Google that". But Google is more than just a search engine,* it exists all around you, even when you do not see it.

In your pocket

Do you use an Android phone? Android is an operating system run by Google that is used by many phone manufacturers including HTC, Samsung, Sony, Motorola and LG, which cover 3 billion users worldwide.

In your screen

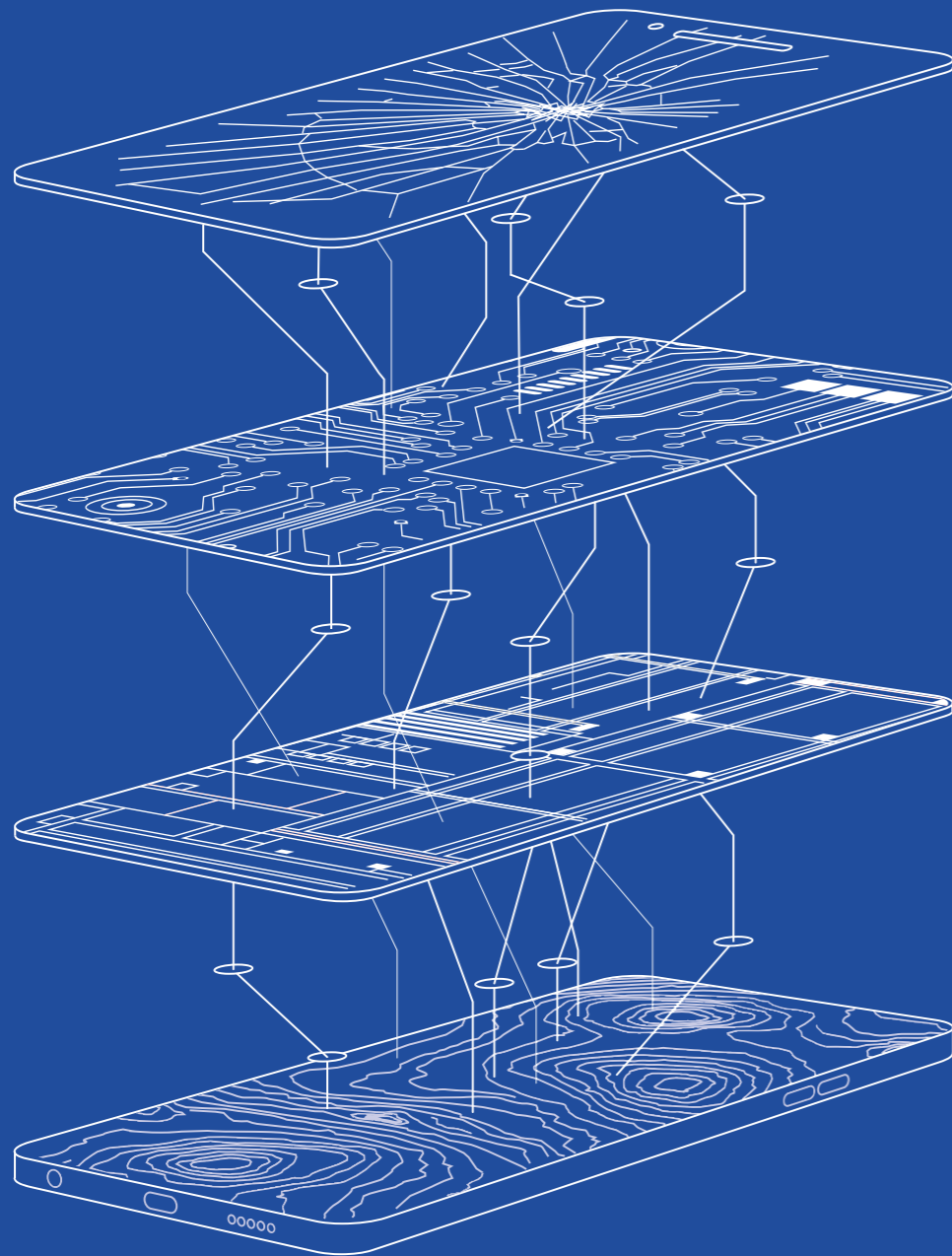
Google tracking analytics are in the background of 86% of the world's most popular websites. This software monitors your behaviour, such as what you click on or watch, alongside data about you and your device. From these insights they can predict your future behaviour.

In your world

There are very few places in the world that have not been monitored and observed by Google's mapping operations, including Google Maps, Google Earth and Google Street View.

*Since 1998, Google has grown to a network of 295 other products and services covering gaming, artificial intelligence, health and fitness, social networking and more. Have you ever checked which Google-owned products and services you use?

I use my phone to ...

- never / rarely sometimes often
- 0 1 2 **wake up**
as an alarm clock or morning radio
- 0 1 2 **feel safe**
to keep it close as you walk home at night or in case of emergency
- 0 1 2 **stay healthy**
apps that support physical or mental health
- 0 1 2 **get around**
to plan a route or take public transport
- 0 1 2 **work**
to learn new skills, do homework or earn money
- 0 1 2 **access public services**
to display identification or abide by laws
- 0 1 2 **plan ahead**
as a calendar or to check the weather
- 0 1 2 **record**
as a camera, video or voice recording
- 0 1 2 **communicate**
to stay in touch with friends and family, meet new people and share content
- 0 1 2 **have fun**
to play games, watch videos and listen to music

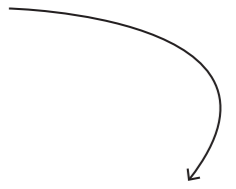
Count up your score: _____ /20

Add your score to the 'How Connected Are You?' scale.

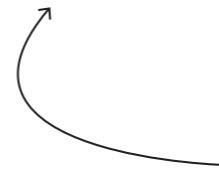
do the
right
thing

don't
be evil

A company doing the right thing ...

An evil company ...

TACTICAL
TECH

"We want companies to have respect for us."

* WTFW contributor, 15, Greece

"With technology the world is getting smaller and it is easier to interact with people."

* WTFW contributor, 18, Albania

"We don't want corporations (yuck!)."

* WTFW contributor, 16, Ireland

"We want a say in our platforms."

* WTFW contributor, 18, Ireland

"My favourite thing about technology... power to promote, to be famous."

* WTFW contributor, 15, Serbia

"Social media is an evolution of socializing."

* WTFW contributor, 17, Ireland

AI COOK BOOK

**PUBLICATION WITH 'DISHES'
FOR USE AT THE EXHIBITION:**

<https://data-detox.nl/kookboek>

2. Hoofdgerechten

2.1 Filterbubbels

Maximumaantal deelnemers

12

Algemene beschrijving

Tijdens dit gerecht leren de deelnemers wat filterbubbels zijn, hoe ze ontstaan, maar ook hoe je ze kunt beïnvloeden.

Ingrediënten

- > Geprint artikel 'Ga weg bij Tiktok, zo gauw mogelijk!' Dit artikel is te vinden op: data-detox.nl/kookboek.
- > Mobiele telefoon/tablet/computer.
- > Eventueel Data Detox Kit (als in jouw bibliotheek geen Data Detox Kits meer aanwezig zijn kunnen deze besteld worden bij via de Data Detox Kit website: data-detox.nl/kookboek).
- > Indien mogelijk een beamer + scherm om filmpjes te tonen.

Beginsituatie

Deelnemers hebben geen voorkennis nodig van filterbubbels.

Bereiding

Inleiding (5 minuten)

Verwelkom de deelnemers. Geef een korte toelichting over filterbubbels. Je kan hierbij onderstaande tekst gebruiken. Na de toelichting vraag je aan de deelnemers op welke manier zij in aanraking komen met filterbubbels. Laat deelnemers concrete voorbeelden noemen. Voorbeelden zijn: de tijdlijn op sociale media, de voorgestelde films en series in Netflix, reclames op internet, datingpartners op Tinder, etc.

Filterbubbel

Een filterbubbel is de content die je ziet, waarbij een algoritme bepaalt wat jij leuk vindt. Handig? Ja, het is prachtig dat je persoonlijke, relevante content ziet, maar heb je ook bedacht wat je allemaal niet ziet?

De term 'filterbubbel' werd een paar jaar geleden geïntroduceerd door de Amerikaanse internetactivist Eli Pariser. Het was hem opgevallen dat hij op Facebook nauwelijks nog posts van zijn rechtse, conservatieve vrienden tegenkwam en hij wilde weten waarom. Pariser ontdekte dat Facebook de links die gebruikers het meest aanklikken nauwkeurig registreert.

In het geval van Pariser, zelf links progressief, blijken die vooral afkomstig van het linkse deel van zijn vriendenkring. En dus liet het sociale netwerk, dat de aandacht van gebruikers zo lang mogelijk wil vasthouden, hem voortaan alleen nog berichten zien van zijn progressieve vrienden. De filterbubbel is volgens Pariser een 'persoonlijk, uniek universum' waarin je online leeft.

Activiteit 1. Wat zien ik (niet)? (15 minuten)

Vrij naar Swiebertje beantwoorden deelnemers de vraag 'Wat zien ik (niet)?' Hiervoor werken de deelnemers in tweetallen. Ze bekijken eerst welke informatie zij zien en welke ze niet zien. Daarvoor gebruiken ze als bron een social media-account waarvan zij beide gebruikmaken. Denk daarbij aan Youtube, Instagram, Tiktok etc. De deelnemers werken in tweetallen en doen het volgende: in de linkerbubbel zetten zij de top-5 van wat zij zelf zien. In de rechterbubbel komt de top-5 van de andere deelnemer. Wat zij beide zien komt in de middelste bubbel. Wat valt hen op? Bespreek met de deelnemers hoe zij dit ervaren.

Wat jij ziet	Wat je beide ziet	Wat zij zien
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5

Uitleg over filterbubbels (15 minuten)

Leg uit wat een filterbubbel is (maak daarbij bijvoorbeeld gebruik van de definitie zoals in het voorgaande tekstblok). Je kunt ook gebruikmaken van deze video's:

De originele TED-talk van Eli Pariser over filterbubbels: Beware online "filter bubbles" | Eli Pariser:

www.ted.com/talks/eli_pariser_beware_online_filter_bubbles?subtitle=nl

De uitzending van Lubach over de fabeltjesfuik: De online fabeltjesfuik | Zondag met Lubach:

www.youtube.com/watch?v=FLoR2Spftwg

Informatie over filterbubbels op isdatechtzo.nl:

www.isdatechtzo.nl/sociale-media/zit-jij-in-je-eigen-filterbubbel/

Bespreek met de deelnemers hoe zij tegen filterbubbels aankijken. Vaak worden alleen de nadelen ervan benoemd, maar zijn er misschien ook voordelen? Is een algoritme dat jou heel goed kent bijvoorbeeld niet handig als je op zoek bent naar een mooie aanbieding voor sneakers?

Tip voor de deelnemers:

Je kunt een filterbubbel niet altijd doorprikken, maar je kunt hem wel opblazen. Vind je iets leuk in de filterbubbel van je vriend(in)? Zoek er op het social media-account naar keuze meer over op en voor je het weet, zie je dat onderwerp telkens weer verschijnen. En hoorde je wel eens van finsta-accounts? Jongeren gebruiken deze fake-Instagram (finsta)-accounts om bewust het algoritme in de war te brengen. Filterbubbels bestaan overigens niet alleen op sociale media. Ze komen ook voor op streaming media zoals Netflix, zoekmachines zoals Google en videoplatforms zoals YouTube.

Activiteit 2. 'Ga weg bij Tiktok, zo gauw mogelijk' (20 minuten)

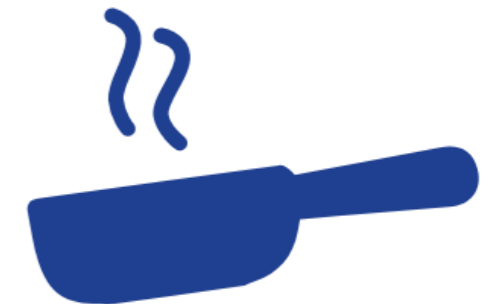
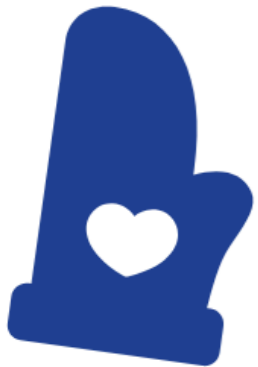
Verdeel de groep in tweeën en laat de deelnemers het artikel 'Ga weg bij Tiktok, zo gauw mogelijk' lezen. De ene groep bedenkt argumenten die pleiten voor het blijven gebruiken van Tiktok. De andere groep bedenkt argumenten die het weggaan bij Tiktok ondersteunen.

Met de hele groep bespreek je de volgende vragen:

- > Moet de overheid zich bemoeien met wat er op het internet gebeurt?
- > Moet de Nederlandse overheid zich ook gaan bemoeien door een wet op te stellen waarin sociale media verplicht haatdragende berichten moet verwijderen? Wat betekent dit bijvoorbeeld voor de vrijheid van meningsuiting?

Afronding (5 minuten)

Maak een rondje langs de deelnemers en vraag wat zij hebben geleerd. Zijn ze zich bewust geworden van hun eigen filterbubbels? Begrijpen ze ook dat algoritmes maken dat filterbubbels zo goed functioneren? Wat betekent deze bewustwording voor hen?

1. Voorgerechten

1.1 Mijn favoriete recept

Algemene beschrijving

Een goed gerecht begint bij het bedenken van een goed recept. Maar hoe zit een recept eigenlijk in elkaar? En wat vinden anderen van jouw recept? Wat maakt dat zij het smaakvol vinden, of juist niet? Omdat een algoritme feitelijk niets anders is dan een recept kan je daarover dezelfde vragen stellen.

Ingrediënten

> Pen en papier.

Beginsituatie

Deelnemers hebben geen voorkennis nodig van AI en zitten in groepjes van maximaal drie bij elkaar.

Bereiding

Introductie (2 minuten)

Verwelkom de deelnemers. Geef een korte toelichting over AI. Je kan hierbij onderstaande tekst gebruiken:

'AI – oftewel kunstmatige intelligentie – is overal. Het is een motor in heel veel systemen die we dagelijks gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de films die je door Netflix krijgt voorgeschoteld, vertaalmachines op internet, spamfilters, zelfrijdende auto's en nog veel meer. Er gaan veel verschillende definities rond, maar in het algemeen kunnen we stellen dat AI gaat over het concept dat systemen taken uitvoeren die toebehoren aan menselijke intelligentie.'

Activiteit (28 minuten)

Leg uit dat deze uitleg nogal breed is en dat we preciezer gaan inzoomen op waaruit AI bestaat: algoritmes. Hiervoor kan je de volgende tekst gebruiken:

Een algoritme is eenvoudig gezegd een stappenplan om een bepaald doel te bereiken. Algoritmes zijn er in alle soorten en maten, van simpele 'recepten' tot geavanceerde, zelflerende systemen. (Bron: Autoriteit Persoonsgegevens.)

Vraag de deelnemers naar hun favoriete recept, vraag naar de ingrediënten en de handelingen die hiervoor moeten uitvoeren.

Vraag vervolgens mensen om te delen welke factoren zijn veranderd en waarom, bijvoorbeeld:

- een **snelle** versie van het recept, omdat je **haast** hebt
- een **vegetarische** versie voor een vriend die geen **vlees** eet
- het toevoegen van **nieuwe kruiden**, omdat je de **smaak wilde aanpassen of** omdat je **feedback** kreeg

Leg uit dat je ook een 'recept' kan maken voor activiteiten in het dagelijkse leven.

Bijvoorbeeld een 'recept' om je klaar te maken om naar school/werk/vrienden te gaan:
Je stapt uit bed en je:
kleedt je aan,
poetst je tanden,
maakt en eet ontbijt,
zet koffie en drinkt dat op,
trekt je jas en schoenen aan en
gaat de deur uit.

Al die handelingen vormen samen het 'recept' of de set van regels om bij jouw doel (het huis uitgaan) te komen. Maar de invoer (in een recept de ingrediënten) en de methode (de handelingen in een recept) daarvan kan verschillen.

Leg de deelnemers uit dat zij nu zelf een 'recept' gaan bedenken voor een dagje uit. Geef ze hier 10 minuten de tijd voor.

Opdracht

Jullie willen samen een dagje weg.

Houdt rekening met de volgende vragen:

- > **Wanneer is het voor jullie een succes? (Als er een strand is, bijvoorbeeld? Of als er een fysieke activiteit in zit?)**
 - > Kies één ding waardoor je dit algoritme optimaliseert
- > **Wat moet je weten voordat je aan de slag gaat? (Wat zijn de wensen van iedereen?)**
 - > Kies vier gegevens die je zeker moet weten voordat je weg kan
- > **Zijn er beperkingen?**
 - > Kies twee dingen waar je rekening mee moet houden, bijvoorbeeld leeftijd of schoolvakantie

Discussie + afronding 14 minuten

Laat de deelnemers hun 'recepten' vergelijken. Stel hierbij vragen, zoals:

- > **Zouden de deelnemers elkaars recepten kunnen gebruiken? Waarom wel/niet?**
 - > Kunnen we spreken dat deelnemers verschillende waarden (denk aan de succesfactor, bijvoorbeeld gezelligheid, rust, fysieke activiteit, leermomenten) hebben?
 - > Zie je dat dit zich uit in het recept dat is gemaakt?
- > **Als we hieruit al zien dat jullie recepten gebaseerd zijn op verschillende waarden, hoe zou dit tot uiting kunnen komen bij algoritmes?**
 - > Wat zouden de waarden zijn van bedrijven waarvan jullie de apps (Meta/Facebook, Alphabet/Google) gebruiken?
 - > Sluiten die aan op jullie waarden? Waarom wel/niet?

2.3 Gezond leven met AI

Maximumaantal deelnemers

15

Algemene beschrijving

Als je ziek bent en je hebt hulp nodig dan ga je naar de dokter. Als je gezond wilt blijven luister je naar het advies van de dokter. Zo zijn we opgegroeid, maar tegenwoordig kan AI voor ons berekenen hoe we gezond blijven. Denk aan apps die het slaapritme of het aantal stappen volgen – en daar adviezen over geven. Of een apparaat dat de kleurenblinde kunstenaar Neil Harbisson aan zijn schedel heeft laten vestigen om kleuren te horen:

www.vpro.nl/programmas/de-volmaakte-mens/artikelen/casussen/cyborg-neil-harbisson.html.

In dit gerecht gaan de deelnemers aan de hand van verleden, heden en toekomst op onderzoek naar hoe zij gezondheid ervaren en wat de rol van AI hierin is. Zijn we in de toekomst alle ziektes de baas?

Of zijn we juist permanent ziek omdat AI altijd een afwijking in ons lichaam zal zien?

Ingrediënten

- > Post-its
- > Muur, bord of raam om op te plakken
- > Pennen/stiften
- > A3 papier
- > A5 blaadjes met [verleden], [heden] en [waarden] opgeschreven voor op de muur
- > Knutselmateriaal

Beginsituatie

Deelnemers hebben geen voorkennis nodig van AI

Bereiding

Inleiding (5 minuten)

Vertel de deelnemers dat zij aan de hand van verleden, heden en toekomst gaan nadenken over hoe zij hun gezondheid beleven en de rol die AI daarin heeft.

Verleden (15 minuten)

Geef de deelnemers 5 minuten om op de post-its op te schrijven hoe zij vroeger hun gezondheid beleefden en hoe zij gemotiveerd werden om met de gezondheid bezig te gaan. Ze kunnen daarbij denken aan beweging, eten of misschien ook wel omgang met anderen. Speelden (digitale) hulpmiddelen daar een rol in?

Kijk vervolgens met de deelnemers naar wat er is opgehangen en laat ze aan elkaar uitleggen wat ze hebben opgeschreven. Daarbij kan je de groep vragen welke waarden hieraan verbonden zijn. Denk daarbij aan waarden als; stressvrij, lekker in je vel zitten, er goed uit zien, sterk voelen, niet alleen voelen, maar ook privacy, vriendelijkheid, veiligheid, autonomie, begrip,

solidariteit, etc. Schrijf deze waarden op en hang deze naast deze groep post-its.

Heden (15 minuten)

Geef de deelnemers 5 minuten om op de post-its op te schrijven hoe zij momenteel hun gezondheid beleven en hoe zij gemotiveerd worden om daarmee bezig te gaan. Ze kunnen daarbij denken aan beweging, eten of misschien ook wel omgang met anderen. Spelen (digitale) hulpmiddelen daar een rol in?

Kijk vervolgens met de deelnemers naar wat er is opgehangen en laat ze aan elkaar uitleggen wat ze hebben opgeschreven. Daarbij kan je de groep vragen welke waarden hieraan verbonden zijn. Schrijf deze waarden op en hang deze naast deze groep post-its.

Reflectie (5 minuten)

Nu hangen er zowel bij [verleden] als [heden] waarden. Onderzoek met de groep of er waarden zijn veranderd en

waarom. Misschien zijn de waarden nog wel hetzelfde, maar zijn de middelen veranderd.

Toekomst (25 minuten)

Nu gaan de deelnemers in groepjes van 3 tot 5 mensen met elkaar een toekomstbeeld bedenken. Aan de hand van wat er eerder over verleden en heden is besproken gaan de deelnemers nu in groepjes van 3 tot 5 samen een toekomstbeeld schetsen. Laat ze daarbij nadenken over de rol die AI wel of juist niet hierin zal spelen en welke waarden daarbij horen. Hiervoor gebruiken ze het A3 papier, de stiften en eventueel het knutselmateriaal. Geef ze hier 10-15 minuten de tijd voor.

Laat ieder groepje hun poster presenteren.

Geef afhankelijk van de tijd en het aantal groepjes daar ieder groepje een aantal minuten voor.

